

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ДАР СЛУЖИТИ НАУЦІ

Науковий збірник на пошану
доктора історичних наук,
професора Володимира Задорожнього

Ужгород - "Латент" - 2001

Володимир
Задорожний

**ПРИЧЕТНІСТЬ ДО ІСТОРИЧНОГО ОУКРОВЕННЯ:
САВО ПРО ЖИТТЄВІ СХОДІНКИ ПРОФЕСОРА
ВОЛОДИМИРА ЗАДОРЖНОГО**

Володимир Євгенович Задоржний народився 27 квітня 1939 р. в селянській родині в селі Спас, що розляглося над західним берегом. Тут промайнуло його дитинство, тут він навчався в початковій школі. Згодом, долаючи щодня 18 км, ходив до семирічки в село Дерев'яни, а середню закінчив у селі з дівною назвою: Великосілки. Далі, сходивши за сходами до Львівського торгово-кооперативного технікуму, армієцька служба на Поділлі й Поліссі, відтак – лекції на історичному факультеті та аспірантура в Ужгородському університеті. Місто над Ужем заповонило його. Тут упродовж 1968–1971 рр. під керівництвом вченого Ілька Шулги (1921–1993) відбулося його становлення як молодого науковця. Аспірантський період усе пішло завершився захистом кандидатської дисертації на тему “Економічні й культурні зв'язки західноукраїнських земель з Наддніпрянською Україною та Росією першої половини XIX ст.”. Офіційні опоненти, відомі історики Гергій Гербільський та Феодосій Стеблій, високо оцінили працю Володимира Задоржного, захищено 12 квітня 1972 р. у Львівському університеті ім. Івана Франка. Вона примітна тяжінням автора до фактичної, а не уявної парадигми, тобто до факту, що мав безпосереднє місце, а не інтерпретації події. Звідси – аргументованість висновків, сотні обчислень, статистичних показників, які переконливо показують місце Галичини, Буковини й Закарпаття в розортанні торгівлі України з країнами Центральної та Західної Європи. 8 червня 1987 р. у Київському університеті ім. Тараса Шевченка відбувся захист докторської дисертації В. Задоржного “Розвиток товарного виробництва та торгівлі на західноукраїнських землях періоду кризи феодалізму (кінець XVIII – перша половина XIX ст.)”. Високу оцінку праці вченого дали академік Ф. Шевченко (1914–1997), яка-

БК 63.3(4)+63.3(4)УКР
Д20
УДК 9(4)+9(477)

Збірник містить праці науковців України, Польщі, Словаччини, Німеччини, зокрема колег та учнів професора Володимира Задоржного. Матеріали написані з нагоди 60-річчя від дня народження українського вченого й присвячені дослідженню широкого кола питань з історії, культури, народознавства, літературознавства, перекладознавства, а також педагогіки вищої школи. До статей, надрукованих мовною версією авторів, подано резюме українською мовою.
Книжка розрахована на науковців, викладачів вузів, учтелів, студентів, шанувальників українського народу.

*Упорядкування, редакція та післямова
професора Миколи Замомри*

Рецензенти:

доктор історичних наук, академік Національної Академії наук
України Валерій Смолий,
доктор історичних наук, академік Національної Академії наук
України Ярослав Ісаєвич,
доктор історичних наук, професор Василь Худаннич,
доктор філологічних наук, професор Анатолій Мойсієнко

Художнє оформлення Антона Ковача

ISBN 966-7725-21-9

© М. Замомра, упорядкування,
редакція та післямова, 2001

В контексті розробки програм соціально-економічного розвитку території виникає вкрай важлива проблема, зв'язана з формуванням повномасштабної регіональної статистики, яка дозволяє відстежувати всі регіональні процеси, зв'язані з трансформацією економіки до ринкових відносин. Така необхідність пояснюється тим, що так звані середні по країні цифри мало придатні для практичного управління економікою. Ситуація в окремих регіонах набагато складніша, ніж це витікає із середньобуковських показників. Для наочності наведемо кілька прикладів. Середньобуковська заробітна плата в Закарпатській області в півтора раза нижче, ніж по Україні, а ціни на товари і послуги є найвищими, на рівні м. Києва, де заробітна плата фактично в два рази вища. Рівень безробіття в області за даними державної статистики, становить 6,1 відсотка, за експертними оцінками — 43,7 відсотка. Однак існуюча статистика не дозволяє з'ясувати всю сукупність факторів, що генерують умови для безробіття; відсутня можливість провести аналіз руху робочих місць на підприємствах різних форм власності. Подібних прикладів можна навести значно більше, однак достатньо і цих, щоб переконатися в необхідності формування цілісної регіональної статистики, що дозволило б в процесі управління враховувати всю мінімальність ринкових трансформаційних процесів в просторовому аспекті.

Таким чином, формування економіки, що почалося і продовжується на макрорівні, слід перенести на рівень території, зосередивши особливу увагу на відновленні державного регулювання таких економічних процесів, як перспективне планування і протозування основних економічних процесів, зміцнення міжрегіональних зв'язків, мобілізація фінансових ресурсів на ключових напрямках економічного поступу, відпрацювання механізму санації та банкрутства неефективних виробництв, що прискорить реструктуризацію економіки регіонів і забезпечить їх соціальну орієнтацію.

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Йосип ДАНЬКІВ

На сучасному етапі формування ринкових відносин в Україні відбувається постійний ріст обсягу облікової інформації, а це викликає потребу удосконалювати форми і методи бухгалтерського обліку, скорочувати час на реєстрацію і обробку первинних даних про господарські факти на основі широкого застосування сучасних методів електронно-обчислювальних машин.

Бухгалтерський облік є однією з важливих функцій управління, яка характеризується системністю. В загальному розумінні під системою управління розуміють сукупність керуваного об'єкту та пристрою керування. Системою бухгалтерського обліку є певний поточний комплекс, сформуований на основі плану рахунків певної бази (виробничої, побутової, витратної), що здатний узагальнювати процеси виробництва, збуту та постачання, а також визначити кінцеві фінансові результати діяльності.

Облікова система характеризується певним комплексом показників, основними з яких є:

1. Наявність та використання розвинutoї системи національних стандартів, що забезпечує отримання та застосування даних нової й аналітичної інформації для прийняття управлінських рішень. Національні бухгалтерські стандарти включають план рахунків, інструкції, положення та накази, що регламентують ведення бухгалтерського обліку.

2. Національний план рахунків, що побудований на певній облікової базі.

3. Система організації бухгалтерського обліку в масштабі підприємства. Для більшості облікових систем характерна наявність двох бухгалтерів: фінансової та управлінської, що виконують різні функції.

• рівень розвитку та характер сучасних продуктивних сил занає динамічних змін під впливом науково-технічного прогресу. Це зумовлює потребу перетягу концепцій управління з отримання надання достовірної облікової інформації, що характеризують ці процеси;

• у господарських структурах відбувається значний рух продуктивних сил в національних та інтернаціональних масштабах, що веде до зміни поглядів щодо замкненості облікових систем;

• високий рівень інтернаціоналізації виробництва формує міжнародний поділ праці, який з'єднує відокремлене виробництво подіючих країн і поступово перетворює його на широкий міжнародний рівень. Це вимагає об'єднання принципів формування та представлення облікових даних користувачам у різних країнах;

• на основі міжнародного поділу праці розширюється сфера обміну в формі міжнародної торгівлі та вкладення капіталів в економіку інших країн. Це потребує гармонізації обліку, тобто удосконалення облікових стандартів та принципів на міжнародному рівні.

Все це значно впливає на організацію системи обліку та звітності, основною метою якої є інформаційне моделювання процесів управління, визначення цілей діяльності та вибору шляхів її досягнення, економічної ефективності дій відповідних осіб.

Отже, завдання системи обліку та звітності зводяться до відображення господарської діяльності та збереження власності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

Зважаючи на розширення інтраційних процесів в розвитку світового господарства широкого розповсюдження набуває ідея стандартизації бухгалтерського обліку. Вона здійснюється в рамках уніфікації обліку на міжнародному, світовому рівні, яку проводить Комітет з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (International Accounting Standards Committee, IASC). Під підходом до стандартів заці обліку розуміють те, що повинен існувати уніфікований набір стандартів для лобот облікової ситуації і в лоботі країні, а тому відпадає потреба в розробці національних стандартів.

Міжнародні бухгалтерські стандарти (дає скорочено МБС) є цілісною, гнучкою і постійно вдосконалюючою системою бухгалтер-

4. Методологія визначення кінцевого фінансового результату роботи підприємства.

5. Мета облікової системи використання результатів діяльності.

На основі вивчення вітчизняної та зарубіжної літератури встановлена наявність таких національних бухгалтерських систем:

1. Країни Східної Європи – єдина бухгалтерія, витратна база плану рахунків, мета облікової системи – зниження собівартості.

2. Країни Європейського Союзу – дві бухгалтерії (загальна та аналітична), придаткова база плану рахунків, мета облікової системи – збільшення придатку.

3. Антпосаксонська – дві бухгалтерії (фінансова й управлінська), придаткова база плану рахунків, мета облікової системи – збільшення придатку.

4. Французька – дві бухгалтерії, виробнича база плану рахунків, мета бухгалтерії – збільшення доходу.

5. Система Африканського Союзу – дві бухгалтерії, виробнича база плану рахунків, мета бухгалтерії – збільшення доходу.

6. Організації Об'єднаних Націй – дві бухгалтерії, виробнича база плану рахунків, мета облікової системи – збільшення доходу.

Найхарактернішою закономірністю сучасного етапу розвитку економічних відносин в Україні є значне розширення зовнішньоекономічних зв'язків з країнами різних ступенів розвитку. Господарське зближення нації дедалі більше впливає на темпи та характер економічного та соціального розвитку, на загальну політичну та економічну обстановку. Тому міжнародні економічні відносини – це одна із найважливіших сфер сучасного життя. Встановлення та розвиток цих відносин – безпосередній результат інтернаціоналізації виробництва, формування єдиної економічної основи нашої цивілізації – ринкових товарно-грошових відносин.

Адекватне, тобто найточніше, відображення існуючих міжнародних економічних відносин, що об'єктивно діють, передбачає вивчення, узагальнення і аналіз міжнародної системи обліку та звітності, стандартів, рекомєндацій і положень міждержавних та професійних організацій. Це пояснюється рядом причин, а саме:

ського обліку, що виникла внаслідок інтеграційних процесів в економіці і спрямована на зближення обліку і звітності в різних країнах світу. Стандарти бухгалтерського обліку – це зведення правил, методів і процедур.

Розробкою і впровадженням міжнародних стандартів займається Розробкою і впровадженням міжнародних стандартів займається ся комітет з міжнародних стандартів, який був створений в 1973 р. провідними професійними бухгалтерськими організаціями Австралії, Канади, Франції, Японії, Німеччини, Великобританії, Мексики, Нідерландів та США. Тепер цей комітет уже налічує 119 членів та 6 асоційованих членів із 88 країн, включаючи і ряд країн з колишнього соціалістичного табору (Болгарія, Польща, Румунія, Угорщина та інші). До початку 1999 р. цим комітетом було прийнято і опубліковано 33 міжнародні стандарти, що стосуються різноманітних аспектів ведення обліку та складання бухгалтерської звітності.

Оскільки МБС повинні впроваджуватись у країнах з різними національними системами обліку, вони мають бути досить гнучкими. Базуваясь з цим у міжнародних стандартах жорсткою регламентуються лише основні моменти того напрямку обліку, який розглядається в певному стандарті. Такий метод, мабуть, є оптимальним при розробці МБС, а це збільшує можливість впровадження їх у різних умовах і полегшує розробку національних бухгалтерських стандартів з урахуванням міжнародних.

Нарешті іше зауважимо, що крім ЄС і Комітету з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, проблемами уніфікації обліку також займаються Міжурядова робота група експертів з міжнародних стандартів в області обліку і звітності при ООН (Inter-governmental Working Group of Experts on International Standards of Accounting and Reporting, ISAR) і Робоча група з облікових стандартів Organization for Economic Cooperation and Development Working Group on Accounting Standards, OECD WG), але провідна роль все таки належить Комітету з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Він і надалі займається розробкою нових стандартів, зокрема таких: уніфіка активів; нематеріальні активи (включаючи науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи і гурби); лізинг; прикупинені операції; внутрішні

фінансова звітність; резерви і непередбачені доходи і видатки; фінансові інструменти (включаючи інвестиції) та інші.

Таким чином, система МБС розвивається, відтворюючи позитивну роль у вдосконаленні бухгалтерського обліку переважної більшості країн світу.

Повсюдне впровадження МБС, без сумніву, буде мати позитивні результати не відразу, а протягом складного й тривалого процесу. Водночас цей процес необхідний і об'єктивно зумовлений розвитком міжнародних економічних зв'язків у формі міжнаціональних підприємств і зусиллями інтеграційних економічних процесів у різних регіонах світу. Застосування МБС має бути вигідним для різних країн та окремих підприємств, адже це підвищує вимоги до якості інформації підприємств, що її публікують. Тому, на нашу думку, доцільно ухвалити рішення на міжнародні стандарти є необхідним і важливим в умовах трансформації економічних відносин у ринкові.

Відповідно до Указу Президента України від 23 травня 1992 р. "Про перехід України до загальноприйнятих у міжнародній практиці системи обліку і статистики" в нашій державі був розпочатий процес перебудови бухгалтерського обліку і її переходу на Міжнародні стандарти обліку. Процес реформування системи бухгалтерського обліку відбувся конкрет-ного змісту, коли 28 жовтня 1998 р. Постановою Кабінету Міністрів України за № 1706 була затверджена "Програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів". В цій Програмі визначено, що головне завдання трансформації національної системи бухгалтерського обліку полягає у прискоренні процесу її приведення у відповідність з вимогами ринково-господарювання можливостей визначити межі та форми економіки та міжнародними стандартами, наданні суб'єктам господарювання можливість визначити межі та форми внутрішньовиробничого (управлінського) обліку. Забезпечення виконання цього завдання вперше в історії Української держави здійснено законодавчим шляхом. 16 липня 1999 р. Верховною Радою України прийнято Закон "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні", який набув чинності з 1 січня 2000 р. Позитивно, що названа дата введена в дію Закону синхронізується з датою початку реалізації названої вище Програми реформування бухгалтерського обліку.

В основу побудови цих Планів рахунків бухгалтерського обліку

покладені такі принципи:

1. Міжнародні вимоги до бухгалтерського обліку: точне відображення майнового та фінансового становища підприємств; оцінка засобів та зобов'язань; об'єктивність в обліковій політиці; наявність облікових періодів, постійності методів, що використовуються; повнота охоплення об'єктів обліку та його аналітичність.

2. Чітке виділення в Плані рахунків 4-х категорій рахунків: багатовидові рахунки (активні, пасивні, активно-пасивні). Як правило, сюди входять 5 класів рахунків, що дають змогу скласти бухгалтерський баланс;

рахунки для визначення результатів діяльності підприємства за експлуатаційною, фінансовою та надзвичайною діяльністю; рахунки управлінської (маржинальної та аналітичної) бухгалтерії, що використовуються для прийняття тактичних та стратегічних рішень, визначення та аналізу собівартості продукції та результатів центрів відповідальності;

рахунки, за допомогою яких поєднуються дані фінансової та управлінської бухгалтерії.

Використання цього принципу в світовій практиці дає змогу орталізувати фінансове управління підприємством за даними фінансової бухгалтерії, а також тактичне і стратегічне управління за даними управлінської бухгалтерії.

3. Визначення фінансових результатів роботи підприємства трьома різними способами за чотирма категоріями рахунків:

- багатовидовим;
- витрати-випуск;
- управлінським методом, що пов'язує фінансову та управлінські бухгалтерії.

4. У більшості регіональних та національних Планів рахунків виділяються основні рахунки, субрахунки першого та другого порядків та аналітичні рахунки першого та другого порядків.

Позитивно, що в основу побудови Плану рахунків бухгалтерського обліку в Україні покладені перелічені вище принципи. План був затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2000 р. № 291 і його впровадження має бути завершено до кінця 2000 року.

Треба визначити, що в основу Програми реформування обліку покладені єдині принципи обліку незалежно від форм власності та видів діяльності. Головним нормативно-правовим документом у системі регулювання бухгалтерського обліку в Законі визначено положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Станом на 1 вересня 2000 р. вже затверджено 19 положень з 25 передбачуваних для розробки протягом 1999-2001 рр. Їх повна розробка дасть можливість забезпечити врегулювання гармонізованої з міжнародними стандартами фінансової звітності методології бухгалтерського обліку виробничо-товарних засобів, основних засобів, нематеріальних активів, доходів і витрат, дебіторської заборгованості та інших об'єктів обліку.

Надзвичайно важливим кроком у реформуванні бухгалтерського обліку в Україні є розробка нового Плану рахунків бухгалтерського обліку, який побудований на новій методології, тобто в ньому використано досвід Міжнародних систем Планів рахунків, а саме метод відокремлення двох автономних систем Планів рахунків – фінансового та управлінського обліку. Його розробка і запровадження дають можливість забезпечити єдині підходи до ведення бухгалтерського обліку на підприємствах різних форм власності та складання бухгалтерської звітності.

Міжнародні системи Планів рахунків бухгалтерського обліку – це таке їх групування, що дає змогу обліковувати та контролювати господарську діяльність як в рамках окремих підприємств, країн, так і на міжнародному рівні.

Питанням створення та впровадження Планів рахунків бухгалтерського обліку в світі приділяється дуже багато уваги. Це пояснюється необхідністю забезпечення достовірності облікових даних, підвищення їх управлінських функцій, впровадження на їх підставі діючих систем оподаткування.

В світовій практиці найбільшого поширення набули наступні три системи міжнаціональних планів рахунків:

- Європейського Союзу;
- Організації Африканської єдності;
- Латиноамериканських країн.

В ньому структура та перелік рахунків побудовані за модульним принципом, в якому рахунки фінансового обліку можуть інтегруватися з рахунками управлінського обліку, а також можуть функціонувати самостійно. В ньому забезпечено розмежування балансових рахунків від номінальних рахунків. Перші пропонуються використовувати для складання окремих розділів активу і пасиву бухгалтерського балансу, а другі – для обліку витрат, доходів і фінансових результатів діяльності господарюючого суб'єкта. І, нарешті, цей План передбачає можливість розширення сфери його застосування, зокрема, і невиробничої сфери.

Отже, вирішення названих проблем буде сприяти реформуванню бухгалтерського обліку в інтересах усіх користувачів обліково-економічної інформації і забезпечить гармонізацію обліку в Україні з його міжнародною практикою.

Андрій КОВАЧ

СТАТИСТИКА ТА ЇЇ НЕВІРОГІДНІСТЬ*

Статистику (*лат. status, англ. statics* – стан) у загальному плані прийнято вважати наукою, котра вивчає політичні зміни в процесі розв'язування тих численних спостережень для наукових і практичних цілей. Або йдеться про кількісний рахунок масових явищ. Предметні штрихи є спробою довести, що у випадку русинів-українців Західного Закарпаття – Прикарпаття статистичні дані вважалися і тепер вважаються не результатом, але причиною певних масових явищ (передусім перепелів віруючих чи населення), а прогномом останніх 130 років вони були часто преферовані, як прояв права свідомих громадян для політично мотивованих цілей.

Ми довго дотримувались “наукового факту” чи погляду, що слов'яни – на підставі твердження, наприклад, М. Лучак – рантрово з'являються на історичній сцені як могутній фактор тільки під кінець V ст.¹ В наш час вже маємо до диспозиції Велесову книгу, у котрій термін русин – наша етнічна назва – має місце в VI ст. до н. е. (для порівняння зазначимо, що назва поляк стала відома лише у X ст., а словак – з кінця XV ст., респ. в латинському тексті написані слова “словенські бреза” від 1294 р.² З другого боку знаємо, що на сусідній Моравії знаходиться етнографічний район “Моравське Словацько” (проф. Я. Станіслав пише (1969) про “slovenski časť Moravy”), існує газета “Slovácké povídky”, музей... але поки що не знаємо який народ.

У нас часто збідногою виглядає комунікація, поки мова йде про адекватність вживання назви Закарпаття. Хоча релятивно немало авторів визнає, що наука повинна розрізняти історичне та сучасне Закарпаття (територія котрого є, власиво, лише 1/10 історичного).

* Стиль і мову автора збережено.

Ці короткі біографічні факти подані з врахуванням авторських довідок; вони зрештою уявляються, власне, не при своєю лаконічності, вагомими досліджуваної проблематики. Її сутність полягає в логіці повернення до досвідченої історичної пам'яті, аби надійним і певним був постули вперед...

Окремі статті не потрапили до збірника з різних причин. Але подібна нагадує усім, хто сирочиниється до цієї книжки: і надісланими до редакції чужими виступами, і порадами, і доброзичливими посеребреннями на її видавця. Останнє – то знак усвідомленого діяння, власне, чини такого, що дає віру... вірити в омріяну красу крапучих часта, на які давано заслухати собі наш народ.

Зрозумілою постає наголосна примітка: за точністю висказаних фактів несе відповідальність автор запропонованого матеріалу, а висказаною нехай послужить щиро серце слово вдячності. Зважаючи на очевидну специфіку історичних видань аналогічного типу, урядників, хоч і не завжди поділяє ту чи іншу авторську позицію, однак не випускає з уваги опублікованого тексту. Звісна річ, вивіток складають окремі статистичні редагування чи скорочення, де мали місце поетори в межах типично односторонніх місця, а також надто великі обсягом матеріалу.

Історія невіддільна від сторинок життя того, хто її творить. Тому її хочеться порівняти з часткою історії з людським раєм. За словами Тараса Шевченка: "А подивися та спитай, що там твориться у мій буття на землі..." І нехай кожний, хто візьме до рук цю книжку, відчуже радість

Микола Зимова. Приєднання до історичного оживлення: слово про життєві сходники професора Володимира Задорожного 5

Льво Шуга. 9

Монастирі – осередки духовного і культурного життя в Закарпатті в XIX ст. 9

Едвард Бараш. Шлях від археології до історії середньовіччя і нового часу України 14

Микола Спринцев. Цехове ремесло Закарпаття в XV–XVII ст. 17

Микола Паєнко. Заходи громадськості Галичини на підтримку військово-полонених Української Галицької Армії (1919–1922 pp.) 21

Микола Вегет. Окупація Карпатської України – увертюра до початку Другої світової війни (1938–1939 pp.) 31

Микола Опашин. До питання про наукову діяльність Я. Головацького 40

Зинобія Матисякевич. Я.Ф. Головацький – історик Закарпаття 51

Ірина Цвентров. Із історії діяльності проф. Антона Крушельницького на посаді міністра народної освіти Української Народної Республіки 58

Лариса Крушельницька. Рефлексії у спогади з історією 67

Василь Ботушанський. Сільськогосподарське населення Буковини у другій половині XIX ст. 93

Степан Зурко. Розвиток сучасної агрономії на західноукраїнських землях у 20–30-ті роки XX ст. 104

<i>Василь Миколода.</i>	
Державна стратегія регіонального розвитку – основа	
виродження національної економіки	118
<i>Йосип Давидяк.</i>	
Проблеми реформування бухгалтерського обліку в Україні	125
<i>Андрій Коєць.</i>	
Статистика та її (не)виродженість	133
<i>Степан Голубка.</i>	
Фундатор теорії модерного хліборобства та сільсько-	
господарського менеджменту	145
<i>Володимир Василенко.</i>	
Юзеф Ігнацій Крашевський про українське козацтво	152
<i>Михайло Теофідр.</i>	
Основні тенденції розвитку етнічних процесів	
на Закарпатті II ст. – кін. IX ст.	160
<i>Павло Федюк.</i>	
Гуцульська гражда: підтримки до етнографічного вивчення	
древнього типу двору українців Карпат	175
<i>Іван Сенюк.</i>	
Смерть Олексія Добушя: історичні факти та пісенна	
інтерпретація	187
<i>Тригорій Дем'ян.</i>	
Шляхами непереможної софії: з літопису УПА	201
<i>Іван Хланьш.</i>	
До питання поселення українців на території Банату (Румунія)	213
<i>Роман Дрозд.</i>	
Суспільне становище українців у Польщі (50-ті роки XX ст.)	230
<i>Пйотр Фаси.</i>	
Руська література в післявоєнній Польщі	242
<i>Любомир Бегей.</i>	
Святе письмо й імена персонажів української літератури	256
<i>Георгій Козацький.</i>	
Духовний світ українського етносу від часу офіційного	
впровадження християнства на Русі	260

<i>Зиновій Бичко.</i>	
До історії вивчення лексики наддністрянського говору	
української мови	270
<i>Микола Зимарта.</i>	
Міжлітературні паралелі та їхня сутність у полікультурному	
контексті	284
<i>Василь Марко.</i>	
Нев'яучий сміх (Повість Г. Квітки-Основ'яненка	
"Колотопська відьма")	295
<i>Володимир Панченко.</i>	
Пантелеймон Куліш як літературний критик	309
<i>Роман Гром'як.</i>	
Внесок Івана Білика в розвиток української літературної	
критики	321
<i>Микола Ільницький.</i>	
Мале літературне відродження (Літературна критика	
періоду МУР'у)	331
<i>Олег Полярш.</i>	
Художній дивосвіт Олександра Довженка	353
<i>Юрій Маршеник.</i>	
Ідеї селянина в романах Угаса Самчука	368
<i>Микола Мушинка.</i>	
Невідомий лист Федора Лазорика до Івана Паньківця	377
<i>Надія Ференц.</i>	
Перший український часопис на Закарпатті	386
<i>Михайло Блекман.</i>	
Становлення осередків УжДУ	393
<i>Василь Гомоний.</i>	
Психологічні передумови підвищення ефективності	
діяльності виладача вузу	398
<i>Ярослав Грицькован, Михайло Таланканич.</i>	
Українське шкільництво в контексті нового реформування	
польської освіти	403
<i>Марія Кухня.</i>	
Виховний ідеал у художніх творах о. Зореслава	412

Редактори і ювіляр висловлюють щирі
подяку спонсорам, які сприяли публікації
наукового збірника:

керівництвом фірми "Нумінатор"
и. Андрію і Леонтину ЕРДЕВДІМ
та

адміністрації ВАТ "Пам'яті"

Глибока вдячність всім, хто мате-
ріально сприяв виходові цієї книжки.

Д 20 Дар служити науці: Науковий збірник на пошану доктора
історичних наук, професора Володимира Задорожного / Упорядкування
та редакція М. Зимопрі. – Ужгород: Патент, 2001. – 624 с.
ISBN 966-7725-21-9

Збірник містить праці науковців України, Польщі, Словаччини, Німеччини,
зокрема коллег та учнів професора Володимира Задорожного. Матеріали написані з
нагоди 60-річчя від дня народження українського вченого й присвячені дослідженню
широкого кола питань з історії, культури, народознавства, літературознавства,
перекладознавства, а також педагогіки вищої школи. До статей, надрукованих мовою
версією авторів, подано резюме українською мовою.
Книжка розрахована на науковців, викладачів вузів, учителів, студентів,
шанувальників українознавства.

БК 63.3(4)+63.3(4)УКР)
УДК 9(4)+9(477)